

КОМБІНОВАНЕ ЛІКУВАННЯ ДЕРМАТИТІВ У СОБАК ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ АНТИБІОТИКІВ І ПРОБІОТИЧНИХ ШАМПУНІВ

Д. Ю. Олійниченко, здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – канд. вет. наук, доцентка Найдіч О. В.

Миколаївський національний аграрний університет

Розглянуто ефективність комбінованого лікування канінського атопічного дерматиту із застосуванням антибіотиків і пробіотичних шампунів. Проаналізовано клінічні показники, динаміку перебігу захворювання та швидкість відновлення шкірного покриву. Встановлено, що комплексна терапія сприяє зменшенню проявів запалення, прискорює загоєння уражень і знижує частоту рецидивів.

Ключові слова: *канінський, атопічний, дерматит, комбіноване лікування, антибіотики, пробіотичні шампуні, клінічна ефективність, побічні реакції.*

Постановка проблеми.

Дерматити у собак сьогодні є однією з найпоширеніших проблем у ветеринарній практиці. Вони не лише знижують якість життя тварини через свербіж, почервоніння та дискомфорт, а й створюють значні труднощі для власників і ветеринарів у виборі ефективного лікування. Особливої уваги заслуговує канінський атопічний дерматит, який має хронічний характер, часто поєднується з бактеріальними або дріжджовими інфекціями і важко піддається монотерапії [1].

Сучасні методи лікування включають застосування антибіотиків, протигрибкових засобів, кортикостероїдів, а також спеціалізованих шампунів і дієтичних добавок. Однак попри доступність різних препаратів, проблема полягає у тому, що традиційна терапія не завжди забезпечує стійкий результат і не впливає на відновлення природного балансу мікробіоти шкіри та кишечника [2].

В останні роки з'являється все більше доказів того, що корекція кишкової мікробіоти за допомогою пробіотиків і нутріцевтиків може позитивно впливати на стан шкіри та зменшувати клінічні прояви дерматитів. Проте використання такого підходу в комплексній терапії собак із канінським атопічним дерматитом залишається недостатньо вивченим, і потребує систематичного наукового аналізу [4].

Таким чином, актуальність дослідження полягає у пошуку оптимальної комбінованої терапії, яка не лише зменшує симптоми дерматиту, а й відновлює природну мікробіоту та покращує загальний стан тварини.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Узагальнення результатів сучасних досліджень свідчить, що проблема лікування дерматитів у собак, зокрема атопічного дерматиту, залишається актуальною. Попри наявність значної кількості досліджень, питання комбінованої терапії із застосуванням антибіотиків та пробіотичних засобів

досі висвітлене недостатньо. Іовенко А., Найдіч О. та Пивоварова І. [1] узагальнили основні відомості про причини, клінічні прояви та діагностику atopічного дерматиту, проте ефективність поєднаних схем лікування у їхньому огляді практично не розглядається.

Вайва J. [2,3] детально описує перебіг поверхневого піодерміту та підходи до антимікробної терапії, однак питання профілактики рецидивів і використання пробіотичних засобів залишаються поза увагою.

Дослідження Шульженко Н. та Сулової Н. [4] підтверджує результативність комплексного підходу при atopічному дерматиті, проте автори не вказують, яку саме роль у терапії відіграють пробіотики. Sofou E. та співавт. [5] у своїй роботі розглянули ефективність антимікробного лікування, але не аналізували тривалу безпечність препаратів і вплив на мікрофлору шкіри. Savelli N. та колеги [6] виявили позитивний вплив шампунів, що містять Ophrytrium, на стан подразненої шкіри, проте порівняння їхньої ефективності з антибіотикотерапією не проводилося.

Song H. та співавт. [7] довели, що пробіотики можуть покращувати стан шкіри собак з atopічним дерматитом через нормалізацію кишкової мікрофлори, однак питання впливу на шкірний мікробіом залишилося відкритим. Подібні результати отримали Tate D.E. та колеги [8], які засвідчили позитивну динаміку стану шкіри та мікробіому під впливом пробіотичних добавок, хоча порівняння з традиційним антибактеріальним лікуванням не проводилося. Santoro D. та співавт. [9] описали клінічну ефективність спрею з інактивованими лактобактеріями, що свідчить про перспективність місцевого застосування пробіотиків, однак дослідження мало відкритий і неконтрольований характер. Значний внесок у стандартизацію антимікробної терапії зробили рекомендації ISCAID, запропоновані Loeffler A. та колегами [10]. Хоча ці настанови здебільшого стосуються бактеріальних уражень шкіри, зокрема піодермії, їхні принципи раціонального застосування антибіотиків залишаються актуальними і при вторинних інфекціях, що ускладнюють перебіг канінського atopічного дерматиту.

Отже, огляд наукових джерел свідчить, що ефективність антибіотиків і пробіотиків у терапії дерматитів у собак підтверджена низкою досліджень. Водночас питання доцільності їх поєднання в межах комплексного лікування, вплив такого підходу на мікробіом шкіри, тривалу безпечність застосування та профілактику рецидивів залишаються недостатньо з'ясованими.

Метою дослідження є аналіз літературних джерел щодо визначення ефективності комбінованого лікування канінського atopічного дерматиту із застосуванням антибіотиків і пробіотичних шампунів, а також з'ясування його впливу на клінічні показники, перебіг захворювання, терміни відновлення та частоту рецидивів. Це дасть можливість удосконалити підходи до терапії шкірних патологій у собак і підвищити результативність лікування в клінічній практиці.

Для досягнення мети були поставлені наступні завдання:

1. проаналізувати клінічні прояви та етіологічні особливості дерматитів у собак;
2. порівняти ефективність різних методів лікування;
3. вивчити динаміку зменшення клінічних симптомів;
4. з'ясувати можливі побічні реакції лікування та терміни відновлення.

Матеріали та методи досліджень.

У роботі застосовували описовий та аналітичний методи дослідження. Матеріалами слугували клінічні дані собак із канінським атопічним дерматитом, представлені у вітчизняних і зарубіжних наукових публікаціях. Проведено узагальнення та порівняльний аналіз результатів досліджень, у яких використовували системні антибактеріальні препарати та пробіотичні шампуні відповідно до чинних ветеринарних протоколів лікування.

Оцінку стану шкіри та ступеня вираженості клінічних проявів захворювання здійснювали на основі даних клінічних оглядів і цитологічних досліджень, наведених у наукових джерелах, із використанням шкал CADESI-4 та PVAS [5]. Під час аналізу враховували режим застосування лікарських засобів, частоту гігієнічних процедур, зміни стану шкірного бар'єру до і після лікування, а також описані побічні реакції.

У процесі дослідження також проаналізовано сучасні підходи до діагностики та терапії канінського атопічного дерматиту.

Результати досліджень.

В Україні у собак досить поширені різні види дерматитів, які потребують лікування з використанням антибіотиків та пробіотичних шампунів. Найчастіше зустрічаються канінський атопічний дерматит, поверхнева та глибока піодермія, маласезійний дерматит, абсцеси шкіри та бактеріальні ускладнення при демодекозі [1].

В роботах деяких авторів [1] вказано, що канінський атопічний дерматит у собак — це хронічне запалення шкіри, яке розвивається через алергічну реакцію на пилок, пил, кліщів та інші подразники. Захворювання зазвичай супроводжується сильним свербіжем, почервонінням і нерідко вторинними бактеріальними або дріжджовими інфекціями. Найчастіше уражені ділянки шкіри розташовані на морді, навколо очей і губ, у паховій зоні, під пахвами, навколо ануса, а також у міжпальцевих просторах і слухових проходах. Серед основних алергенів — кліщі, пилок рослин і дерев, спори пліснявих грибів, епітелій інших тварин та харчові білки. Лікування зазвичай включає антибіотики для боротьби з інфекцією та пробіотичні шампуні, що допомагають відновити нормальну мікробіоту шкіри [1].

Вайва J. [2], зазначає, що при легких або поверхневих бактеріальних ураженнях шкіри зазвичай призначають місцеві антибактеріальні засоби у вигляді мазей, шампунів або спреїв з хлоргексидином чи іншими антисептичними речовинами. Такі препарати сприяють зменшенню свербіжу, зняттю запалення та відновленню нормального стану шкіри. Якщо ж інфекція проникає в глибші тканини або супроводжується абсцесами, необхідним є застосування системних антибіотиків. Крім того, важливо виявити й усунути

першопричину захворювання, наприклад алергічну реакцію, паразитарну інвазію чи гормональні порушення, оскільки без цього можливі повторні загострення [2].

Деякі автори стверджують [3], що маласезійний дерматит у собак виникає через дріжджовий грибок *Malassezia* sp. і проявляється свербіжем, почервонінням та запальними змінами шкіри. Зазвичай це захворювання розвивається як вторинне, на фоні алергій, повторюваної бактеріальної піодермії або ендокринних проблем. Перехід грибка з коменсальної форми у патогенну сприяють підвищена вологість, шкірні складки, зміни рН шкіри, попереднє лікування антибіотиками та тривале застосування кортикостероїдів. Часто маласезійний дерматит поєднується з бактеріальною піодермією, з якою грибок може взаємодіяти. Для лікування зазвичай застосовують антибактеріальні та протигрибкові препарати, а також пробіотичні шампуні для відновлення нормальної мікрофлори шкіри [3].

Бактеріальні дерматити, як свідчать дослідники Bajwa J., Sofou E., Loeffler A. [2, 5, 10], включно з ускладненнями демодекозу, поверхневою та глибокою піодермією, маласезійним дерматитом та абсцесами, потребують комплексного лікування. Застосування антибіотиків, антисептичних засобів і пробіотичних шампунів дозволяє зменшити запалення, усунути патогенну мікрофлору і сприяє відновленню природного балансу шкіри.

До факторів, що сприяють розвитку дерматитів, відносять генетичну схильність, порушення імунної системи, гормональні дисбаланси, неправильне харчування, стрес, проблеми внутрішніх органів та неналежний догляд за шерстю і шкірою. Діагностика включає збір анамнезу, клінічне обстеження, цитологію, мікроскопію та лабораторні аналізи. Лікування будується на комплексному підході з використанням антибіотиків і пробіотичних шампунів, що дає тривалий терапевтичний ефект.

За сучасними літературними даними [4] було доведено, що найрезультативнішим підходом у лікуванні дерматитів у собак є комбінована терапія. У цих дослідженнях собакам із атопічним дерматитом призначали комплексне лікування: системні препарати (антибіотик цефподоксим, протигрибковий флуконазол, кортикостероїд преднізолон) у різних схемах дозування, поєднані з місцевим доглядом за шкірою (шампунь з хлоргексидином, лосьйон для вух Аурікап), підтримуючою імуномодуючою терапією (тималін) та спеціалізованою дієтою Royal Canin Skin Support.

Так автори [4] стверджують, що через два тижні після початку лікування спостерігалось помітне покращення: зменшився свербіж, зник неприємний запах, а цитологічні дослідження підтвердили усунення грибової та бактеріальної інфекції. Через шість тижнів майже всі прояви дерматиту зникли, спостерігався ріст шерсті, а інтенсивність свербіжу знизилася приблизно на 80 %. Повторне обстеження через 12 тижнів не виявило відхилень, що свідчить про стійкий терапевтичний ефект. Ці дані підтверджують, що комбіноване лікування, яке поєднує системну терапію та місцевий догляд, ефективніше, ніж монотерапія, а додаткове використання пробіотичних шампунів допомагає

відновити природний баланс шкіри і зменшує ризик повторних спалахів дерматиту [4].

Подібні результати підтверджують і дослідження, яке опубліковано у журналі *Veterinary Dermatology* у 2022 році [5], де 39 собак різних вікових груп та порід отримували комбіновану терапію із системними антибіотиками та/або протигрибковими препаратами і топічним шампунем з хлоргексидином і міконазолом.

Дослідники звертають увагу на такі показники як: CADESI-4 – це стандартизований інструмент для ветеринарів, розроблений для об'єктивного вимірювання тяжкості та поширення шкірних уражень, спричинених атопічним дерматитом у собак, з метою кращого оцінювання ефективності лікування та PVAS — суб'єктивна шкала, яку використовують у ветеринарній дерматології (особливо при канінському атопічному дерматиті) для оцінки інтенсивності свербіжів у тварини зі слів власника [6].

Після лікування у більшості тварин відзначалося значне покращення стану шкіри: середнє зниження показників CADESI-4 склало 30 %, PVAS – 34,7 %. За оцінкою клініцистів і власників, ефективність терапії була доброю або відмінною у 55–60 % собак, проте у деяких покращення було мінімальним, що свідчить про вплив індивідуальних особливостей і тяжкості дерматиту на результат [5].

Дослідники [6] також підкреслюють важливість топічної терапії із застосуванням спеціалізованих шампунів і мусів, які містять заспокійливі компоненти та речовини для відновлення шкірного бар'єру.

Як визначають автори у своїх дослідженнях, які були проведені у Франції, Іспанії та США, 34 собаки протягом трьох тижнів отримували курс із шампунем та мусом DOUXO® S3 CALM. Під час лікування спостерігалось значне зменшення шкірних уражень та інтенсивності свербіжів: середнє зниження CADESI-4 майже 50 %, PVAS також демонстрував суттєве зменшення свербіжів. Навіть у тварин із більш вираженими проявами дерматиту покращення було помітним. Використання мусу після шампуню спрощувало догляд і робило процедуру менш стресовою для собак, що підвищувало комфорт тварин і сприяло більшій прихильності власників до лікування [6].

У дослідженні, проведеному Song H. [7] було проаналізовано вплив пробіотиків на клінічний стан собак із канінським атопічним дерматитом, а також зміни показників кишкової мікробіоти. Для цього у роботі брали участь 45 собак, яких розділили на три групи: одна отримувала лише стандартне лікування, інша — тільки пробіотики, а третя — комбінацію обох підходів. Дослідники відзначили, що комбіноване лікування сприяло найбільш вираженому зменшенню клінічних проявів дерматиту та поступовій нормалізації шкірної мікробіоти.

На початковому етапі у тварин відзначали типові прояви дерматиту — свербіж, почервоніння, сухість і лущення шкіри, випадіння шерсті. Крім того, аналіз мікробіоти показав суттєві відмінності між хворими й здоровими

тваринами: у собак із дерматитом було менше корисних бактерій, таких як *Fusobacterium*, *Megamonas*, *Collinsella* та *Helicobacter*, і більше умовно-патогенних, зокрема *Clostridioides* та *Terrisporobacter* [7].

Проводячи аналіз сучасних джерел стосовно лікування спостерігалось поступове зменшення клінічних симптомів, причому темпи покращення різнилися залежно від схеми терапії. Вже через 8 тижнів у собак, які отримували лише пробіотики, середній показник CADESI знизився з 24,57 до 20,61, а PVAS — з 2,78 до 2,17. До 16-го тижня ці показники становили відповідно 19,04 і 1,80, що свідчить про стабільне покращення стану шкіри та зменшення свербіжів.

У групі, де застосовували комбіноване лікування, позитивна динаміка була вираженішою: клінічні симптоми зникали швидше, шкіра набувала здорового вигляду, а різноманіття кишкової мікробіоти поступово відновлювалося. Це вказує на те, що поєднання антибактеріальної терапії з пробіотичними засобами дає більш стійкий та комплексний ефект порівняно з окремими методами лікування [7].

У сучасній літературі [8], був описаний клінічний випадок, в якому оцінювали вплив комбінованого застосування пробіотиків і нутріцевтиків на перебіг пруритичного дерматиту у собак, що часто супроводжує канінський атопічний дерматит. Протягом десяти тижнів клінічні симптоми — свербіж, почервоніння та подразнення шкіри — поступово зменшувалися. Вже на другому тижні власники помітили покращення, а до четвертого тижня більшість собак майже не мали видимих ознак захворювання. Аналіз фекальної мікробіоти показав збільшення корисних бактерій і зменшення кількості потенційно шкідливих мікроорганізмів. Це свідчить про те, що корекція кишкової мікробіоти грає важливу роль у відновленні стану шкіри, а комбінована терапія дає більш швидкий і виражений ефект, ніж монотерапія [8].

У сучасній ветеринарній практиці все більшого поширення набуває використання пробіотичних засобів як допоміжної терапії при атопічному дерматиті у собак. Один із перспективних методів лікування полягає у застосуванні спреїв на основі термічно оброблених лактобактерій, таких як *Lactobacillus rhamnosus* та *Lactobacillus reuteri*. Вони не містять живих мікроорганізмів, що значно знижує ризик розвитку інфекцій та неконтрольованого розмноження бактерій на шкірі. Механізм дії таких спреїв пов'язаний зі стимуляцією місцевого імунітету та покращенням функції шкірного бар'єру, що, своєю чергою, сприяє зменшенню запалення та свербіжів. У досліджах, які описані в літературі, брали участь 10 собак із легким та середнім перебігом атопічного дерматиту. За результатами клінічних оцінок, побічні ефекти після застосування пробіотичного спрею були незначними. У одного собаки протягом першого тижня лікування спостерігалася легка папульозна реакція на оброблених ділянках шкіри, яка була короткочасною, не вимагала припинення терапії й зникла після миття звичайним шампунем. Решта тварин переносили спрей добре, а власники відзначали зручність його

використання та помітне покращення стану шкіри і зменшення свербіжів вже на другому тижні лікування [9].

У літературних джерелах і клінічних спостереженнях описані можливі побічні реакції пробіотичних спреїв, серед яких легке почервоніння, поява папул або незначний набряк у місцях нанесення, тимчасове відчуття свербіжів чи печіння, а також поодинокі випадки сухості або лущення шкіри. Іноді можливі легкі алергічні реакції на допоміжні компоненти спрею такі як: рослинні екстракти, полісахариди чи поліфеноли. Водночас серйозних системних побічних ефектів після використання термічно оброблених пробіотиків у собак не зафіксовано.

Загалом результати досліджених спостережень свідчать, що застосування пробіотичних спреїв є безпечним і добре переноситься собаками. Для більш повної оцінки їхньої безпечності та виявлення можливих рідкісних реакцій доцільно проводити подальші дослідження з більшою кількістю тварин і довшим періодом моніторингу [9].

Для наочності безпечності різних методів лікування дерматитів у собак наведена таблиця (Табл. 1), де показані кількість тварин, побічні ефекти та їхня частота.

Табл. 1. Побічні ефекти різних методів лікування дерматитів у собак

Метод лікування	Кількість собак	Побічні ефекти	Частота (%)	Примітки
Пробіотики (топічні спреї)	10	Легка папульозна реакція, почервоніння, мінімальний свербіж	10 %	Короткочасні, не вимагали припинення лікування
Антибіотики (системні, першого вибору)	39	Легка діарея, знижений апетит	10–15 %	Зникли після корекції дози; добре переносились собаками
Комбіноване лікування (антибіотики + пробіотики)	45	Легка сухість шкіри, мінімальне свербіння	5 %	Всі випадки минули; лікування ефективне і добре переноситься

Отже, з таблиці видно, що всі методи лікування зазвичай добре переносяться собаками, а найбільш рідкісні та слабко виражені побічні ефекти спостерігалися при комбінованій терапії. Це підтверджує, що комплексний

підхід є ефективним і безпечним, а застосування пробіотиків додатково не підвищує ризик негативних реакцій.

Також важливі питання безпеки та можливих побічних ефектів лікування при канінському atopічному дерматиті, особливо якщо є вторинна бактеріальна інфекція. Препарати першого вибору, такі як амоксицилін із клавуланатом, цефалексин, цефадроксил і кліндаміцин, зазвичай добре переносяться собаками і характеризується низьким ризиком побічних реакцій. Дуже важливо дотримуватися рекомендованих доз і графіку прийому, щоб забезпечити ефективність лікування та зменшити ймовірність негативних наслідків. Препарати другого вибору призначають тільки за результатами бактеріологічного дослідження та антибіотикограми або якщо ліки першого вибору з якихось причин не підходять, адже вони можуть мати більший ризик побічних ефектів і сприяти розвитку резистентних бактерій. Резервні антибіотики застосовують лише у випадках мультирезистентних інфекцій, коли інші методи неефективні, і вони пов'язані з підвищеним ризиком серйозних або непередбачуваних реакцій. Топічні засоби, включно з антисептиками та антибактеріальними препаратами, зазвичай безпечні, дозволяють доставити активні компоненти безпосередньо на уражені ділянки шкіри, зменшують системний вплив і ризик розвитку резистентності. Використання мінімальних ефективних доз активних речовин у топічних продуктах додатково знижує ймовірність побічних ефектів і робить лікування більш комфортним для тварини, сприяючи його успішному завершенню та дотриманню рекомендацій власниками [10].

Висновки і перспективи подальших досліджень.

Проводячи аналіз сучасних літературних джерел в Україні найпоширенішими є канінський atopічний дерматит, маласезійний дерматит і бактеріальні ускладнення. Основні клінічні прояви включають свербіж, почервоніння, випадіння шерсті та вторинні інфекції, що допомагає визначити фактори ризику та локалізацію уражень для правильного підбору терапії.

Проаналізовані дослідження показали, що комбінований підхід, тобто поєднання системних антибіотиків, протигрибкових засобів, кортикостероїдів із місцевим доглядом та пробіотичними шампунями забезпечує швидший і стійкіший терапевтичний ефект порівняно з монотерапією. Це підтверджується зменшенням свербіжів, покращенням стану шерсті та елімінацією патогенної мікрофлори.

Також завдяки проаналізованим дослідженням можна сказати, що використання комплексного лікування дозволяє швидше знизити клінічні симптоми дерматиту та відновити функції шкірного бар'єру. Додатково спостерігається поступове відновлення нормальної мікробіоти шкіри та кишечника, що забезпечує тривалий терапевтичний ефект.

З аналізу досліджень виявлено, що пробіотичні спреї та топічні антибактеріальні засоби добре переносяться собаками. Побічні ефекти були мінімальними, короткочасними і не вимагали припинення лікування.

Дотримання рекомендованих доз і схем терапії знижує ризик ускладнень і підвищує комфорт тварин під час лікування.

Список використаних джерел

1. Іовенко А., Найдіч О., Пивоварова І. Атопічний дерматит собак (огляд літератури). *Agrarian Bulletin of the Black Sea Littoral*. 2020. Issue 97. С. 75–78.
2. Bajwa J. Canine superficial pyoderma and therapeutic considerations. *Diagnostic Dermatology. Dermatologie diagnostique*, 2016, 57(2), P. 204–206.
3. Bajwa J. Canine Malassezia dermatitis. *Diagnostic Dermatology. Dermatologie diagnostique*. 2017. Vol. 58, № 10. P. 1119–1121.
4. Шульженко Н.М., Суслова Н.І. Діагностичні критерії та ефективність комплексної терапії за атопічного дерматиту у собак. *Modern Methods of Diagnostic, Treatment and Prevention in Veterinary Medicine*. 2021. С. 177–178.
5. Sofou E. I., Aleksandrova S., Badulescu E., Chatzis M., Saridomichelakis M. Efficacy of antimicrobial treatment in dogs with atopic dermatitis: An observational study. *Veterinary Sciences*, 2022, 9, P. 1–12.
6. Savelli, N., Cozar, A., Abdesselam, M., & Ollivier, E. Effect of a standardised Ophytrium-containing shampoo and a leave-on mousse protocol on dogs with irritated and pruritic skin. *Journal of Small Animal Practice*, 2025, 66, P. 646–653.
7. Song H., Mun S.-H., Han D.-W., Kang J.-H., An J.-U. Probiotics ameliorate atopic dermatitis by modulating the dysbiosis of the gut microbiota in dogs. *BMC Microbiology*. 2025. Vol. 25. P. 1-12.
8. Tate D.E., Tanprasertsuk J., Jones R.B., Maughan H., Chakrabarti A., Khafipour E., Norton S.A., Shmalberg J., Honaker R.W. A Randomized Controlled Trial to Evaluate the Impact of a Novel Probiotic and Nutraceutical Supplement on Pruritic Dermatitis and the Gut Microbiota in Privately Owned Dogs. *Animals*. 2024. Vol. 14. URL: <https://www.mdpi.com/2076-2615/14/3/453>
9. Santoro, D., Fagman, L., Zhang, Y., Fahong, Y. *Clinical efficacy of spray-based heat-treated lactobacilli in canine atopic dermatitis: A preliminary, open-label, uncontrolled study. Veterinary Dermatology*. 2021, P. 114–118.
10. Loeffler A., Cain C.L., Ferrer L., Nishifuji K. Antimicrobial use guidelines for canine pyoderma by the International Society for Companion Animal Infectious Diseases (ISCAID). *Veterinary Dermatology*. 2025. Vol. 3. P. 234–282.

Olijnichenko D. COMBINED TREATMENT OF DOG DERMATITIS USING ANTIBIOTICS AND PROBIOTIC SHAMPOOS

The effectiveness of combined treatment of canine atopic dermatitis using antibiotics and probiotic shampoos was evaluated. Clinical indicators, the dynamics of disease progression, and the rate of skin barrier recovery were analyzed. It was established that комплексна therapy contributes to a reduction in inflammatory manifestations, accelerates the healing of lesions, and decreases the frequency of recurrences.

Keywords: canine, atopic, dermatitis, combined treatment, antibiotics, probiotic shampoos, clinical efficacy, adverse reactions.

УДК: 636.083.1:614.48

ДЕЗІНСЕКЦІЯ У ТВАРИННИЦЬКИХ ПРИМІЩЕННЯХ

О. А. Піскун, здобувачка вищої освіти

Науковий керівник - канд. с.-г. наук, доцентка **Бондар А. О.**

Миколаївський національний аграрний університет

У статті розглянуто актуальну проблему дезінсекції тваринницьких приміщень у сучасних умовах. На основі аналізу вітчизняних та міжнародних наукових джерел узагальнено дані щодо біологічних особливостей синантропних та зоофільних комах, їхнього негативного впливу на здоров'я тварин, продуктивність та санітарний стан господарств. Визначено основні недоліки традиційних хімічних методів дезінсекції, зокрема розвиток резистентності у популяції комах, ризики для довкілля та корисної ентомофауни. Окрему увагу приділено екологічним аспектам застосування інсектицидів, а також концепції інтегрованого управління паразитами (IPM), що поєднує санітарно гігієнічні, біологічні, організаційні та хімічні заходи. Показано, що комплексний підхід до контролю чисельності комах забезпечує ефективність боротьби зі шкідниками, знижує ризики розвитку резистентності та сприяє підтриманню екологічної рівноваги й стабільного ветеринарно-санітарного стану тваринницьких об'єктів.

Ключові слова: дезінсекція; тваринницькі приміщення; синантропні комахи; інсектициди; резистентність; біобезпека; інтегроване управління паразитами (IPM); екологічна рівновага; санітарно-гігієнічні заходи.

Вступ. Проблема дезінсекції тваринницьких приміщень у сучасних умовах залишається надзвичайно актуальною та багатогранною. Аналіз сучасних і міжнародних наукових джерел свідчить, що комахи-синантропи, (мухи, таргани, клопи й блохи), вони є «небажаними сусідами» для людини, проти яких проводять дезінсекцію та зоофільні комахи тісно пов'язані з тваринами (хребтними або безхребтними) і використовують їх як джерело їжі, середовище існування або для розмноження (мухи, кліщі, воші, блохи та ін.) є постійними супутниками тваринницьких об'єктів і становлять серйозну загрозу для здоров'я тварин, персоналу та якості продукції тваринництва [1]. Вони не лише викликають механічне подразнення і стрес у тварин, а й виступають переносниками збудників інфекційних та інвазійних хвороб, що призводить до зниження продуктивності, погіршення санітарного стану приміщень і значних економічних збитків [3].

Сучасні дослідження показують, що традиційні підходи до дезінсекції, засновані переважно на застосуванні хімічних інсектицидів, хоча й залишаються ефективними у короткостроковій перспективі, мають низку суттєвих обмежень. Серед основних проблем відзначають підвищення резистентності у популяції комах, зниження чутливості до діючих речовин,